

Even uw aandacht...

*Deze 'smaakmaker' laat u toe kennis te maken met dit werk.
Dit tekstfragment mag niet gebruikt worden voor opvoering. Het
mag niet worden gedownload, afgedrukt of verder verspreid.
Indien deze smaakmaker u bevalt, raden we u aan het volledige
toneelstuk te ontlenen en te lezen voor u tot de aankoop van
boekjes voor opvoering beslist.*

Veel leesplezier!

DE KAIKOURA DROOM

Een toneelspel

door

1880

Luc Van den Briele

Toneelfonds J. Janssens – Antwerpen
2013
Nr.3150

OPVOERINGSRECHT

Het opvoeringsrecht wordt verkregen na aankoop van tenminste DRIE tekstboekjes bij de uitgever en na betaling van de verschuldigde opvoeringsrechten aan:

S.A.B.A.M.
Aarlenstraat 75-77
1040 Brussel
www.sabam.be

Na aankoop van het verplicht aantal boekjes krijgt men van de uitgever een aanvraagformulier dat, degelijk ingevuld, minstens vier weken de opvoering(en) naar S.A.B.A.M. moet worden gestuurd.

Men is volgens de Auteurswet strafbaar als men gebruik maakt van gekregen, gehuurde, geleende of gekopieerde boekjes.

Wanneer men niet voldoet aan de hier opgesomde voorwaarden, worden de geldende opvoeringsrechten met 100% verhoogd.

Voor Nederland wende men zich tot:

Stichting Bredero Auteursrechtenbureau
Valeriaanstraat 13
1562 RP Krommenie
www.stichtingbredero.nl

BELANGRIJKE OPMERKING !

Alle rechten voorbehouden. Iedereen die toestemming verkreeg het stuk *DE KAIKOURA DROOM* op te voeren moet de naam van auteur *LUC VAN DEN BRIELE* vermelden in alle publicaties die n.a.v. de voorstellingen verschijnen.

De auteursnaam moet onmiddellijk onder de titel vermeld worden, in een lettertype minstens half zo groot als dat van de titel, maar minstens twee keer zo groot als dat waarin de naam van de vertaler, regisseur en spelers wordt vermeld.

Wettelijk depot D/2013/220/007
ISBN 978-90-385-12242

© 2013 Toneelfonds J. Janssens/Luc Van den Briele
www.toneelfonds.be

Niets uit deze uitgave mag worden veeleevuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

PERSONAGES

(1 dame – 2 heren)

FELIX HAEN : een ruim zestigjarige man in een rolstoel, de vroegere – maar nu gepensioneerde – personeelschef van een warenhuis, die na drie beroertes niet meer kan gaan en praten. Hij lacht of weent, stoot klanken uit en gebruikt allerlei lichaamsbewegingen om zijn af en toe toch opborrelende herinneringen en gevoelens te uiten.

JOSFIEN HAEN : zijn iets jongere vrouw, die in een lange monoloog mijmert over haar leven en haar onzekere toekomst.

ROGER PAELINCK : een ongeveer veertigjarige en wat sullige warenhuisverkoper, die zijn vroegere chef komt bezoeken en voor Josfien Haen ongewild een stoorzender wordt.

DECOR

Een ziekenhuiskamer met een leeg bed op de achtergrond.

(Op de voorgrond zit Felix met gebogen hoofd in een rolstoel. Zijn af en toe zichtbaar bevende handen liggen op de leuning van de stoel. De naast Felix aan een kleine tafel en op een stoel zittende Josfiën is in haar handtas aan het rommelen. Ze bekijkt allerlei omslagen die erin zitten, kijkt dan plots op en buigt naar voor om Felix van meer dichtbij in het gezicht te kunnen bekijken.)

JOSFIËN : *(bij Felix komend)* Is onze Bol weer aan het wenen? Daar is toch geen reden voor. Kom, ik zal die traantjes eens afvegen. *(haalt een zakdoek uit een mouw van haar kled en droogt het gezicht van de in stilte een beetje wenende Felix.)* En straks haal ik een trappist voor je. *(Felix aanstotend)* Een trappist, en probeer me maar niet wijs te maken dat je niet meer weet wat een trappist is. *(onder zijn kin duwend)* En hef je hoofd eens op.

(De mond van Felix valt even open. Hij tuurt naar een kale en verre leegte.)

Lach eens. Of kan je niet meer lachen? Of wil je niet?

(Felix reageert niet en laat het hoofd weer hangen.)

(weer op de stoel zittend) Soms heb ik de indruk dat hij me voor de zot houdt. Of dat hij zoals vroeger van plan is om een of ander grapje uit te halen.

Dat heeft hij van in het begin gedaan. De clown uithangen.

Al van de eerste dag dat we aan het vrijen waren. Op een bank in het park.

Gij en ik, zei hij, wij moeten een gijk worden.

Nee, geen geit maar een gijk, met de K van kussekus.

En dat is een woord dat misschien niet in de Dikke Van Dale staat, maar een zelfgemaakte samensmelting van gij en ik. Gijk.

Zot, zei ik en ik duwde hem weg.

Maar hij kroop nog dichterbij mij.

We zouden ook onze namen moeten samensmelten, zei hij.

(Felix op de arm tikkend) Zeg, weet je dat nog?

Die eerste dag in het park. Toen we zochten naar een versmelting van Felix en

Josfien en eerst bij een Fefien en een Josix uitkwamen.

Nee, hij weet het niet meer.

Ik was het ook vergeten.

Maar sinds hij in die rolstoel zit, komen er bij mij veel dingen uit het verleden terug.

Ze drijven als wolken in mijn hoofd.

Bijvoorbeeld dat spelletje met die namen.

Op die bank.

Na wat geknuffel werd ik een Fosfien en werd hij mijn Jolix.

(tot Felix) Vergeten?

(na een poos) Het werd bijna onze eerste ruzie.

Ik kreeg maar één letter van zijn Felix en hij pikte de twee eerste letters van mijn Josfien.

Maar hij maakte er een nieuw grapje van.

Die tweede letter is maar een O, zei hij.

En wat is een O? Een bolletje, een holletje.

Meisjes hebben nu eenmaal een holletje, zei hij.

Zo heeft de schepper zijn Eva gemaakt.

Ja. Holletje, bolletje, boem.

Het holletje is rap gevuld geweest.

En niet tegen mijn zin.

Een ijskelder ben ik nooit geweest.

(Felix op de arm tikkend) Waar of niet waar, Bol?

Dat je over mij nooit hebt moeten klagen?

(Felix van dichtbij bekijkend) En je bent niet altijd de eerste geweest om het vuur aan de lont te steken.

Maar het is verleden tijd.

We zitten al een paar maanden in een straatje zonder eind.

En ik ben al lang geen Fosfien meer.

En ook de Jolix zit al lang onder het stof.

Hij is een Bolleke geworden.

En dan een Bol.

En nog later werd ik een Jo en de Bol werd een Fé.

Maar als ik kwaad was, dan zei ik *(roepend)*: Felix!

(Felix heft heel even het hoofd op en mompelt een paar nauwelijks hoorbare klanken.)

De laatste tijd noem ik hem weer Bol. Of Fé.

En ik ben naamloos geworden.

(weer naar de papieren in haar handtas kijkend) Ach. Al die papieren.

Rekening van dit en rekening van dat.

Brandverzekering. Ziekenfonds. Kabeltelevisie. Supplement
onkostenvergoeding vierde kwartaal. Supplement?

En die abonnementen op drie of vier van zijn tijdschriften. Al twee keer opgezegd, maar ze zijn blind en doof.

Het zal weer een computerfout zijn.

Of de brieven zullen door onwillige postbodehandjes verscheurd zijn.

Ik heb me vroeger nooit met die paperasserie moeten bezighouden.

Felix deed het met plezier.

Zes klasseermappen in een kast – tot in de puntjes verzorgd en er nooit problemen mee gehad.

En hij deed het graag. *(tot Felix)* Hè Bol?

‘t Was maar een uitloperkje van zijn job.

Kantoorchef van de personeelsdienst.

Een paar duizend mannen en vrouwen hebben hem chef genoemd.

(dicht bij het oor van Felix roepend) Chef.

(Felix kijkt verontrust op, zijn ogen beginnen te glanzen en zijn lippen mompelen nauwelijks hoorbare woorden, maar binnen de minuut zakt hij weer weg in zijn lethargie.)

Met zo iets krijg ik hem af en toe een beetje wakker. Dan keert hij even terug uit een land dat heel ver achter mijn horizon ligt.

Kantoorchef.

Mijn moeder zei: kom niet af met een of andere schooier.

't Is niet omdat je maar een naaister bent, dat je moet aanpappen met een onnozelaar die in een of andere stinkfabriek werkt.

Als je een beetje verstandig bent, dan kies je er een met propere handen en met een vaste job.

Een postbode. Of een treinwachter. Of een schoolmeester.

Geen galochevent als je vader.

Ja.

Het is meer dan veertig jaar geleden, maar ik hoor het haar nog zeggen.

(haar moeder imiterend) Geen galochevent als je vader.

Een paar keer heb ik ons pa zien wenen.

Hij was een te stille man voor de kwade spin die mijn moeder af en toe en veel te veel was.

Zonder een woord te zeggen kroop hij soms in zijn rommelkot om er tussen het tuingerief over zin en onzin van zijn leven na te denken.

Om er een uur of veel meer dan een uur zijn wanhoop te verbijten.

En mijn moeder, die sloeg dan met de deuren en schopte tegen de tafelpoten.

Hij zit weer te mokken in zijn kot, zei ze.

(haar moeder imiterend) De lafaard. De onnozelaar. De galochevent.

Er zijn momenten geweest dat ik dacht: ik ga naar een bos en zoek er de meest giftige van alle giftige paddenstoelen. En ik maak er soep van en zal lachen en dansen als ze na het eten van die soep van pijn ligt te kronkelen en dan dood gaat.

Maar dat doe je natuurlijk niet.

Je gaat naar je vader en je legt een hand op zijn hoofd.

En dat paar keer dat je hem met natte wangen betrapt, dan veeg je die tranen weg.

Josfieneke, zei hij.

(haar handtas strelend) Kom, paatje. Kom.

Toen ik Felix op een zaterdag voor het eerst mee naar huis nam, heb ik gezegd: trek vooral geen galoches aan.

Maar Felix had er geen. Hij droeg mooie en blinkende schoenen. Italiaans leer.

En hij droeg een donkergrijs maatpak.

En een wit hemd. En een donkerrode zijden das.

Dag madame, zei hij die eerste keer.

En hij maakte een lichte buiging voor mijn moeder.

Voor het eerst in haar leven voelde ze zich een beetje koningin worden.

Ja, zei ze achteraf. *(met in elke ja een andere, deels goedkeurende, deels bekritiserende klank)* Ja. Ja. Ja. Ja.

Hij had een te dikke kop en te korte beentjes. Maar hemd en das en de glans van zijn schoenen maakten veel goed.

(haar moeder imiterend) En ben je er zeker van dat hij een onderwijzersdiploma heeft? En waarom is hij dan geen schoolmeester?

(aan de mouw van Felix trekkend) En met wat heeft onze Bol haar toen overtuigd?

In het bedrijfsleven is veel meer te verdienen, madame.

Ah ja.

Schoolmeesters hebben natuurlijk meer vakantie, véél meer vakantie, maar Felix heeft geen vakantie nodig.

Hij is een harde werker.

En hij is al vanaf de eerste dag souschef geworden. Van de personeelsdienst van het grootste en chicste warenhuis van het land.

En later wordt hij chef.

Dan verdient hij het dubbele van een schoolmeester.

(haar moeder weer imiterend) Ja. Ja. Dat is wat anders dan de galochevent waarmee ik getrouwd ben.

En pa zat er bij. Maar zweeg.

Op zo'n moment flitst de paddenstoelensoep nog eens door je hoofd. Maar in de eentonigheid en de sleur van het dagelijkse leven verdampt ze haast even rap als ze gekomen is.

In die tijd ging ik nog vijf dagen per week naar het confectieatelier van de Gebroeders Keuninck.

Bloezen, mantels, korte en lange jassen. Zoveel per dag.

Goed werk, zeiden de Gebroeders Keuninck met hun dikke handen veel te lang in mijn nek.

Ja.

En vier maanden later is het naaistertje Josfien met de souschef Felix getrouwd. *(naar Felix kijkend)* Hè, Bol. Onze huwelijksreis. Tot op de Vesuvius.

Waar je mijn voorhoofd vol zwart stof wreef en me wijsmaakte dat Aswoensdag daar op een vrijdag viel.

En waar we ons bloot gat aan de opkomende zon lieten zien.

(rechtstaand, het hoofd van Felix omvattend en dan strelend) En dag en nacht lagen te vrijen.

En na elke vrijpartij dure eden zwoeren.

En hardop droomden over het maken van twee kindjes.

Over het kopen van een huis.

Over eiken meubelen en wanden vol schilderijen en een kast vol dikke boeken met vergulde ruggen.

En nog zoveel andere dingen.

(weer neerzittend) Er zijn geen twee kindjes gekomen.

Na het geweld van de Vesuvius moest het vrijen heel stilletjes gebeuren.

Anderhalf jaar op een zolderkamer in een bed dat al meer dan honderd jaar aan het kraken was.

En weten dat de vlak eronder liggende moeder met wijd open oren lag te luisteren. Maar Felix vond er iets op.

Hondjes doen het ook niet in een bed, zei hij.

Ja.

Maar ook het hondje spelen moest stilletjes gebeuren.

Elk geblaf moest ingeslikt worden.

En mijn moeder die na enkele weken zei: *(haar imiterend)* je denkt toch zeker niet dat dat kan blijven duren? Zonder één cent te betalen op die zolderkamer slapen?

Van pa mocht dat. Maar mijn moeder ...

We zijn aan het sparen, zei ik.

Ik ook, zei ze. Ik wil ook eens de Vesuvius zien. En ik heb de laatste tijd al veel

op mijn tanden moeten bijten.

Die Felix, die schoolmeester die geen schoolmeester is, dat is een vervelend manneke.

Trekt de gordijnen van de salon open en foefelt aan de radio en bekijkt me met ogen waarin allesbehalve eerbied en dankbaarheid schittert.

(naar Felix kijkend) Hij zal er wel niet meer aan denken. Niet aan die lastige eerste tijd en niet aan dat enorme gevoel van vrijheid dat er op volgde.

Eindelijk apart gaan wonen in een spiksplinternieuwe flat. En eigen meubels hebben en een keuken met eigen potten en pannen.

En een eigen bed. Met de beste matras die er te vinden was. En de warmste deken. Alles gekocht in het warenhuis van Felix. Dertig percent korting voor de souschef.

Ja.

(met gesloten ogen) En 's avonds heel dicht tegen elkaar liggen.

Elkaars geuren drinken.

En blaffen tegen de maan.

En één kindje maken. Eentje.

(rechtstaand en het hoofd van Felix omhoogduwend) Blaf eens. Wil je niet? *(ze blaft zelf een paar maal)* Echt alles vergeten? *(het hoofd van Felix schuddend)*

Is dat kopje helemaal leeg?

Ah, onze goede jaren.

(het hoofd van Felix strelend) Grote liefde. Zachte liefde. Warme liefde.

Een of andere zanger heeft daar een liedje over gemaakt. Ik ben zijn naam vergeten.

Doet er ook niet toe.

Het had ook ons lied kunnen zijn.

Af en toe werd er ook eens goed ruzie gemaakt.

Hoorde er ook bij.

Je wàs af en toe een ambetant manneke.

Maar in het bed werden de plooien weer glad gestreken.

En aan mijn moeder kon ik laten zien dat ik vleugels kreeg, dat ik eerst als een leeuwerik en dan als een valk tot ver boven haar bekrompenheid zou gaan

vliegen.

De Felix gaf mij les. Leerde me zonder fouten schrijven. En goede boeken lezen.

De lectuurtrap bestijgen, noemde hij dat. Van de keukenmeidenroman op de onderste trede opklimmen naar de bovenste trap, naar Boon en Claus. En Tolstoj.

En de binnenkant van musea leren kennen.

(ze zoent het hoofd van Felix, streelt zijn wangen en mijmert verder) In mijn billen knijpen terwijl we samen naar de dikke vrouwen van Rubens kijken. En met een beetje overdrijving zeggen: zo'n mollemolleke ben jij ook.

En daarna naar Mozart gaan luisteren.

De klank van violen en hobo's drinken.

In het begin klonk het wat vreemd, maar na twee of drie keer keek ik er naar uit.

(Er wordt op de deur geklopt en Roger Paelinck steekt zijn hoofd binnen.)

PAELINCK : Stoor ik niet?

JOSFIEN : *(het hoofd van Felix loslatend, een beetje in de war door het onverwachte bezoek en daardoor verwonderd naar de bezoeker kijkend)* Nee. Kom binnen.

PAELINCK : *(binnenkomend, met een grote in cellofaan verpakte kamerplant tegen de borst gedrukt)* Madame Haen.

(Josfien met een lichte buiging en met een handdruk begroetend)

Paelinck. Ken je mij niet meer? Paelinck, van de Afdeling Vis.

We hebben elkaar ooit eens op een personeelsfeestje ontmoet.

Je man heeft me destijds nog aangeworven.

Mijn eerste job.

Wat? Heet je Paelinck? Komt goed uit, zei hij.

We hebben net een verkoper nodig in de Afdeling Vis. Om onder andere palingen het vel af te stropen.